

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 07, 2012

Nummer 7, 2012

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2012:BW5867](#) 10-08-2012

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2012:BW5322](#) 10-08-2012

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHSGR:2012:BX2765](#) 23-05-2012

Rechtbank

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBZUT:2012:BX3557](#) 03-08-2012

Personen- en familierecht

RECHTSPRAAK

Wanneer slaagt een beroep op rechtsverwerking?

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 23-05-2012

ECLI: ECLI:NL:GHSGR:2012:BX2765

Zaaknummer: 200.103.068/01

Wetsartikelen: 6:248 lid 2 BW

RECHTSPRAAK

In aanmerking te nemen informatie moet in de wijzigingsprocedure in het geding zijn gebracht

Partijen zijn gewezen echtgenoten. In 2004 is de echtscheiding tussen hen uitgesproken. Tevens heeft de rechtbank hierbij een door de man aan de vrouw te betalen partneralimentatie vastgesteld. In 2008 is de partneralimentatie op verzoek van de man door de rechtbank op nihil gesteld. De vrouw is hiertegen in hoger beroep gegaan en het hof heeft de beslissing van de rechtbank vernietigd en het inleidend verzoek van de man alsnog afgewezen. In cassatie is de beslissing van het hof vernietigd en is de zaak verwezen naar een ander hof. Dit hof is tot het oordeel gekomen dat de aanvankelijk vastgestelde partneralimentatie nog steeds in overeenstemming is met de wettelijke maatstaven. De beslissing van de rechtbank is daarom (wederom) vernietigd en het inleidend verzoek van de man is afgewezen. Het hof is in zijn beslissing uitgegaan van inkomensgegevens zoals vermeld in de door de vrouw bij haar echtscheidingsverzoek overgelegde draagkrachtberekening.

In cassatie wordt geklaagd dat het hof artikel 24 Rv en het beginsel van hoor en wederhoor heeft geschonden door bij zijn beoordeling uit te gaan van gegevens die niet in onderhavige wijzigingsprocedure zijn overgelegd. De Hoge Raad stelt voorop dat op grond van artikel 149 lid 1 Rv de rechter slechts die feiten aan zijn beslissing ten grondslag mag leggen die 'in het geding' aan hem ter kennis zijn gekomen. Bij beantwoording van de vraag of het hof in deze wijzigingsprocedure mocht uitgaan van de inkomensgegevens zoals vermeld in de in de echtscheidingsprocedure overgelegde draagkrachtberekening, is van belang dat de wijzigingsprocedure een andere procedure is dan de echtscheidingsprocedure. Met het oog op onder meer het beginsel van hoor en wederhoor dient voor de rechter en voor partijen duidelijk te zijn welke stukken behoren tot de gedingstukken in de desbetreffende procedure. Dit brengt mee dat processtukken die in de ene procedure zijn overgelegd, eerst dan kunnen worden gerekend tot de stukken van het geding in de andere procedure, indien zij in laatstbedoelde procedure in het geding zijn gebracht. Nu in deze wijzigingsprocedure de draagkrachtberekening niet op deze wijze is gaan behoren tot de gedingstukken, terwijl de daarin vermelde inkomensgegevens ook niet door een van partijen aan hun verzoek of verweer ten grondslag zijn gelegd, heeft het hof artikel 24 Rv en het beginsel van hoor en

wederhoor geschonden door zijn beslissing te baseren op de in die draagkrachtberekening vermelde inkomensgegevens. De Hoge Raad vernietigt de beslissing van het hof en verwijst het geding wederom naar een ander hof ter verdere behandeling en beslissing.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-08-2012

ECLI: ECLI:NL:HR:2012:BW5867

Zaaknummer: 11/04548

Wetsartikelen: 24 Rv en 149 Rv

RECHTSPRAAK

wijziging overeengekomen partneralimentatie waarbij bewust is afgeweken van de wettelijke maatstaven

Partijen zijn gewezen echtgenoten en ouders van drie dochters. In de echtscheidingsbeslissing is bepaald dat de man naast kinderalimentatie tevens een partneralimentatie van € 1890 aan de vrouw zal voldoen. Dit bedrag was in overeenstemming met het tussen partijen gesloten echtscheidingsconvenant. In het convenant was ten aanzien van de partneralimentatie opgenomen: 'Aan de hand van de salarisspecificaties van april 2006, een aantal Tremanormen [...] zijn op 9 mei 2006 alimentatieberekeningen gemaakt. Uit die gegevens blijkt dat de man aan de vrouw kan voldoen het bedrag ad € 1552 bruto per maand, terwijl de vrouw behoefte heeft aan € 760 bruto per maand. Bij die berekeningen is tevens een jusvergelijking gemaakt naar 100% gelijke vrije ruimte. Volgens die vergelijking zou de man aan de vrouw € 1889 bruto per maand moeten voldoen. Die draagkrachtruimte is gevonden door de kinderalimentatie iets te verlagen en jaarlijks stapsgewijs weer te verhogen'.

In dit geding verzoekt de man wijziging van de partneralimentatie op grond van gewijzigde omstandigheden. De man woont thans samen met een nieuwe partner en haar twee kinderen. De oudste twee dochters van partijen zijn enig moment weer bij de man ingetrokken, een van hen woont inmiddels zelfstandig. De jongste dochter woont nog bij de vrouw.

Het hof heeft onderzocht of sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 1:401 lid 1 BW. Er moet sprake zijn van een zodanige wijziging van omstandigheden dat de overeenkomst (en de beschikking) waarin de alimentatie is vastgesteld, niet langer aan de wettelijke maatstaven voldoet. Het hof is van oordeel dat de wijziging van de hoofdverblijfplaats van de twee oudste kinderen, gelet op hetgeen partijen bij hun overeenkomst voor ogen stond en het verband tussen de partneralimentatie en de door partijen getroffen regeling omtrent de verdeling van de zorg en de mogelijkheden om naast de zorg voor de kinderen te werken, een wijziging van omstandigheden betreft, zodat de man ontvankelijk is in zijn wijzigingsverzoek. De door de man te betalen partneralimentatie moet dus opnieuw worden vastgesteld, rekening houdende met alle terzake dienende omstandigheden. Na een bespreking van de behoefte van de vrouw heeft het hof de partneralimentatie vastgesteld op € 590 per maand.

In cassatie wordt geklaagd dat het hof blijkt heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting dan wel een onbegrijpelijk oordeel heeft gegeven. Indien het hof ervan is uitgegaan dat partijen in het convenant niet zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven, dan heeft het hof hetzij miskend dat de partneralimentatie op grond van de wet wordt vastgesteld aan de hand van de behoefte van de onderhoudsgerechtigde en de draagkracht van de onderhoudsplichtige, hetzij is het hof ten onrechte eraan voorbij gegaan dat de in het convenant afgesproken alimentatie is gebaseerd op een 'jusvergelijking'. Indien het hof wel tot uitgangspunt heeft genomen dat in het convenant is afgeweken van de wettelijke maatstaven voor partneralimentatie, dan heeft het miskend dat de rechter in dat geval het convenant slechts mag aanpassen als een wijziging van omstandigheden is ingetreden die meebrengt dat de wederpartij, in het licht van alle dan bestaande omstandigheden, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst mag verwachten. Mocht het deze tot terughoudendheid nopen de maatstaf voor wijziging van een convenant wel hebben aangelegd, dan is onbegrijpelijk waarom de vrouw naar het oordeel van het hof in het licht van de omstandigheden van dit geval geen ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst mocht verwachten. De Hoge Raad oordeelt als volgt. De vrouw heeft bij de feitelijke instanties aangevoerd dat partijen, door een partneralimentatie overeen te komen die boven de draagkracht van de man uitging, bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven, en dat daarom een verzoek tot wijziging van die alimentatie eerst kan worden gehonoreerd indien een wijziging van omstandigheden is ingetreden die meebrengt dat de wederpartij, in het licht van alle dan bestaande omstandigheden, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid ongewijzigde instandhouding van de overeenkomst niet mag verwachten. Uit de beschikking van het hof kan niet worden opgemaakt of het hof dit betoog heeft gevolgd, dan wel heeft geoordeeld dat geen sprake is van een geval dat partijen bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven. Enerzijds vermeldt het hof weliswaar de voormelde, tot terughoudendheid nopen de maatstaf voor wijziging van een overeenkomst betreffende partneralimentatie 'in een geval waarin partijen bewust zijn afgeweken van de wettelijke maatstaven', zonder (uitdrukkelijk) te vermelden dat dit geval zich hier voordoet, maar anderzijds wijzen de gebezigde overwegingen niet erop dat het hof die maatstaf in het onderhavige geval heeft toegepast bij zijn onderzoek of de overeenkomst niet meer aan de wettelijke maatstaven beantwoordt. Aldus is zijn oordeel dat zich een wijzigingsgrond als bedoeld in artikel 1:401 lid 1 BW voordoet onbegrijpelijk gemotiveerd in het licht van de stelling van de vrouw dat partijen bewust van de wettelijke maatstaven zijn afgeweken. De Hoge Raad vernietigt de beschikking van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-08-2012

ECLI: ECLI:NL:HR:2012:BW5322

Zaaknummer: 11/04169

Wetsartikelen: 1:401 BW

RECHTSPRAAK

Personen- en familierecht

Zaaddonor met family life moet kinderalimentatie betalen

De vrouw verzoekt om vaststelling van kinderalimentatie ten behoeve van haar minderjarige kind. Het kind is geboren uit een eerdere relatie van de vrouw. De man was destijds zaaddonor. Na het eindigen van die relatie, zijn partijen met elkaar gehuwd. In het kader van de echtscheidingsprocedure stelt de vrouw dat de man onderhoudsplichtig is jegens het kind op grond van artikel 1:394 BW, dan wel op grond van artikel 8 EVRM. De man is immers de biologische vader en heeft in de loop der jaren family life opgebouwd met het kind. De man bestrijdt de visie van de vrouw.

De rechtbank overweegt dat de verwekker van een kind dat alleen een moeder heeft, alsmede de man die als levensgezel van de moeder, heeft ingestemd met een daad der verwekking van het kind, onderhoudsplichtig is jegens het kind, als ware hij ouder in de zin van artikel 1:392 lid 1 BW (artikel 1:394 BW). Een donorfader kan niet worden beschouwd als een ouder in de zin van artikel 1:392 lid 1 BW. De rechtbank oordeelt dat de man niet als verwekker kan worden aangemerkt. Daarvoor is vereist dat de man en de vrouw het kind op een natuurlijke wijze hebben verwekt, hetgeen in casu niet het geval is. Evenmin was de man de levensgezel van de vrouw ten tijde van de verwekking van het kind. Een beroep op artikel 1:394 BW faalt. Daarentegen is, onder omstandigheden, een uitbreiding van de wettelijke kring van onderhoudsplichtigen mogelijk op grond van artikel 8 EVRM. Dit artikel legt aan de staat een positieve verplichting op om het kind een aanspraak op levensonderhoud jegens zijn biologische vader toe te kennen. Doorbreking van het wettelijke stelsel kan aan de orde zijn indien de juridische vader niet in het levensonderhoud kan voorzien, of dat zulks op andere grond in rechte niet kan worden afgedwongen, dan wel indien van de moeder redelijkerwijs niet kan worden gevergd dat zij de juridische vader ter zake aanspreekt. Alsdan dient een individuele weging plaats te vinden op basis van de omstandigheden van het geval. Daarbij dient mede gewicht te worden toegekend aan de handelwijze van de biologische vader. De rechtbank ziet aanleiding een onderhoudsplicht van de man jegens het minderjarige kind aan te nemen op grond van artikel 8 EVRM. Enerzijds blijkt niet dat de ex-partner van de vrouw onderhoudsplichtig is jegens het kind. Anderzijds is de man, anders dan een reguliere

stiefouder, de biologische ouder van het kind die door het huwelijk family life met het kind heeft gekregen. In zoverre is een vergelijkbare situatie ontstaan als bedoeld in artikel 1:394 BW. Door feitelijk, gedurende langere tijd, een deel van de zorg, waaronder de financiële zorg, voor het kind op zich te nemen, is de man een verplichting aangegaan die, in de gegeven omstandigheden, niet eindigt door het eindigen van het huwelijk met de vrouw. De rechtbank staft deze visie met passages uit de memorie van toelichting bij wetsvoorstel 33 032 (juridisch ouderschap van de duomoeder). Partijen zijn weliswaar, voorafgaand aan de verwekking, overeengekomen dat de man ten behoeve van het kind geen kinderalimentatie hoeft te voldoen, echter een dergelijk beding is nietig, voor zover daarmee beoogd is de onderhoudsplicht van de man jegens het kind opzij te zetten (artikel 1:400 lid 2 BW). Kinderalimentatie is van openbare orde en daarvan kan derhalve geen afstand worden gedaan. De rechtbank concludeert dan ook dat de man onderhoudsplichtig is jegens de minderjarige.

In het kader van de behoeftebepaling van de minderjarige, houdt de rechtbank bij de becijfering van het netto besteedbare gezinsinkomen van partijen ten tijde van het huwelijk, rekening met de kinderalimentatie en partneralimentatie die de man voldoet aan zijn dochter en ex-partner uit een eerder huwelijk. Die bedragen hebben immers nooit onderdeel uitgemaakt van het netto besteedbare gezinsinkomen van partijen. Met betrekking tot de begroting van draagkracht van de man, overweegt de rechtbank dat bij een fluctuerend bedrijfsresultaat, zoals bij de man het geval is, moet worden uitgegaan van het gemiddelde resultaat over de laatste drie boekjaren. De rechtbank berekent eveneens de behoefte van de dochter van de man en houdt, onder verwijzing naar de voorrangsbepaling van artikel 1:400 BW, rekening met de volledige kosten voor de beide minderjarigen.

Ten aanzien van de vast te stellen partneralimentatie, benadrukt de rechtbank dat de alimentatieduur gelijk is aan de duur van het huwelijk, nu uit het huwelijk geen kinderen zijn geboren (artikel 1:157 lid 6 BW) en de onderhoudsverplichting van de man jegens het minderjarige kind van partijen niet is gegrond op het huwelijk maar op artikel 8 EVRM. De rechtbank gaat voorbij aan het verzoek van de vrouw om de onderhoudsbijdragen met terugwerkende kracht vast te stellen. Met betrekking tot de partneralimentatie geldt bovendien als uitgangspunt dat deze is verschuldigd met ingang van de datum van inschrijving van de echtscheidingsbeschikking in de registers van de burgerlijke stand. Tot dat tijdstip vloeit de wederzijdse onderhoudsverplichting immers voort uit de artikelen 1:81 en 1:84 BW.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 03-08-2012

ECLI: ECLI:NL:RBZUT:2012:BX3557

Zaaknummer: 126571 FA RK 11-2392

Wetsartikelen: 1:392 lid 1 BW, 1:394 BW en 8 EVRM